

Sygn. akt: II C 1088/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Michalina Stabla
Protokolant:	st. sekr. sądowy Aldona Fojcik

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 roku w Rybniku, na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy i Miasta C. - Szkoły Podstawowej im. W. B. w S.

przeciwko Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w R.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w R. na rzecz powoda Gminy i Miasta C. kwotę 12.912,66 zł (dwanaście tysięcy dziewięćset dwanaście złotych 66/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 12 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 646,00 zł (sześćset czterdzieści sześć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 1088/14

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 15 kwietnia 2015 r.

W pozwie skierowanym do tut. Sądu w dniu 17.10.2013 r. powódka – Gmina i Miasto C. – Szkoła Podstawowa im. W. B. wniosła o zasądzenie od pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w R. kwoty 12.912,66 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 12.12.2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że domaga się powyższej kwoty tytułem kary umownej za opóźnienie w oddaniu robót, którego dopuściła się pozwana w ramach wykonywania umowy o roboty budowlane. Powodowa Gmina wskazała, że na podstawie Umowy (...) z dnia 5 września 2011 roku, zawartej w wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego przeprowadzonego wg przepisów określonych ustawą - Prawo zamówień publicznych, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna jako Wykonawca zobowiązała się zrealizować zamówienie pod nazwą – „Plac zabaw w ramach programu rządowego (...) obejmujące wykonanie jednego placu zabaw przy Szkole Podstawowej im. W. B. w S., zgodnie z warunkami przetargu, opisem przedmiotu zamówienia oraz postanowieniami Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a także złożoną ofertą. Zgodnie z § 5 ust. 1 umowy termin wykonania przedmiotu umowy został określony na 25 października 2011 roku. W myśl zaś art. 5 ust. 4 umowy „terminem zakończenia przedmiotu umowy jest termin protokolarnego przekazania Inwestorowi protokołem odbioru końcowego kompletnego i

bezusterkowego oraz należycie wykonanego przedmiotu umowy podpisanego przez przedstawiciela Wykonawcy oraz przedstawiciela Inwestora.

Wykonawca nie wykonał przedmiotu umowy w terminie, oddając plac w postaci niewadliwej w dniu 17.11.2011 r.

Zgodnie zaś z postanowieniami §14 ust.1 pkt 1 umowy (...) Wykonawca zobowiązany jest zapłacić Inwestorowi karę umowną za zwłokę w oddaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,5% wynagrodzenia ryczałtowego brutto określonego w § 10 ust.1 umowy za każdy dzień zwłoki, licząc po upływie terminu określonego w § 5 ust. 1 umowy, tj. po 25.10.2011 roku. Ponieważ umowy nie zrealizowano w terminie, zwrócono się do Wykonawcy o zapłatę kary umownej za okres od daty upływu terminu wykonania umowy do dnia odbioru końcowego, który nastąpił w dniu 17.11.2011 roku, w łącznej kwocie 12.912,66 złotych – kwota ta stanowi wartość przedmiotu sporu.

W dniu 10.01.2014 roku Referendarz sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rybniku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym w całości uwzględnił dochodzone przez powoda roszczenie.

W terminie do wniesienia sprzeciwu od wydanego nakazu zapłaty pozwana Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w R. złożyła sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swe stanowisko poniosła, że naliczenie przez powódkę kar umownych pozwanej z tytułu wykonania umowy było bezzasadne, gdyż pozwana nie dopuściła się powstania zwłoki w realizacji umowy i wykonała prace w terminie umownym tj. do dnia 25.10.2011r. oraz zgłosiła powódce gotowość do odbioru robót. Zdaniem pozwanej to powódka dopuściła się zwłoki w odebraniu robót, który to obowiązek ciąży na niej zgodnie z art. 647 k.c. Powódka nie może przerzucać na pozwaną skutków uchybienia swoim obowiązkom.

Zdaniem pozwanej, podnoszone przez powódkę w okresie od 26 października do 10 listopada 2011r. zarzuty, co do wykonanych przez pozwaną robót, formułowane w pismach o nie wykonanie pełnego zakresu robót nie uzasadniają twierdzenia o zwłoce pozwanej w realizacji umowy, gdyż opóźnienie w dostawie jednego urządzenia nie było zawinione przez zwaną, a wynikało z niezależnych od pozwanej okoliczności zależnych od producenta.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka ponowiła swoje argumenty wskazane w pozwie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka Gmina i Miasto C. – Szkoła Podstawowa im. W. B. zawarła z Rolniczą Spółdzielnią Produkcyjną w R. w dniu 5.09.2011r. umowę o nr (...). W ramach zawartej umowy pozwana zobowiązała się do wykonania robót budowlanych związanych z realizacją zamówienia „Plac zabaw w ramach programu rządowego (...)”.

Dowód: umowa z dnia 5.09.2011r. nr (...) k. 12- 20

Przedmiot umowy został szczegółowo określony w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a w szczególności w pkt. 3 tej specyfikacji. Przy przystąpieniu do przetargu pozwana знаła szczegółowo warunku i terminy dotyczące zamówienia. Pozwana nie zgłaszała zastrzeżeń do specyfikacji warunków przetargu.

Dowód: zeznania powoda –k. 187-188

zeznania pozwanego –k. 8, -213-214

zeznania świadka I. W. (1) –k. 179v-180m, 212v-213

specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 135-156

Pozwana dowiedziała się o wygraniu przetargu w dniu 24.08.2011 r..

Dowód: zeznania powoda –k. 187-188

zeznania pozwanego –k. 8, -213-214

zeznania świadka I. W. (1) –k. 179v-180m, 212v-213

załącznik k. 172 – 176

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w R. w dniu 2.09.2011 r. zwróciła się do producenta urządzeń firmy (...) o wycenę, a następnie wykonanie urządzenia określonego w projekcie technicznym załączonym do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Otrzymała informację iż termin realizacji zamówienia to 8 tygodni.

W dniu 16.09.2011 r. pozwana anulowała zamówienie, z uwagi na brak możliwości dostawy w terminie poprzedzającym termin wykonania umowy.)

Pozwana zamówiła urządzenie w firmie (...), jednak kontrahent w dniu 04 października 2011r. wycofał się w czasie realizacji zamówienia.

Pozwana znalazła trzeciego producenta urządzenia wieża piratów, jednak parametry urządzenia nie zgadzały się i i inwestor nie zgodził się na zamontowanie tego urządzenia.

W dniu 14.10.2011 r. pozwana ponownie dokonała zamówienia w firmie (...) – jedyne producenta urządzenia o parametrach określonych w projekcie.

Dowód: zeznania powoda –k. 187-188

zeznania pozwanego –k. 8, -213-214

zeznania świadka I. W. (1) –k. 179v-180m, 212v-213

zamówienia z dnia 2.09.2011 r. k. 89-92

rezygnacja z oferty k. 96-97

pismo z dnia 14.10.2011 r. k. 102-103

W dniu 25.10.2011 r. pozwana wezwała powódkę do odbioru końcowego wykonania przedmiotu umowy.

Powódka w dniu 26.10.2011 r. skierowała do pozwanej pismo w którym odmówiła przystąpienia do wykonania odbioru końcowego, w związku z nie wykonaniem pełnego zakresu robót, a mianowicie braku urządzenia „wieża piratów”

W dniu 08.11.2011 r. pozwana ponownie wezwała powódkę do odbioru końcowego wykonania przedmiotu umowy.

Powódka ponownie odmówiła dokonania odbioru przedmiotu umowy pismem z dnia 10.11.2011 r. Uzasadniając wskazała, iż stwierdziła usterki w realizacji przedmiotu umowy w postaci uszkodzenia i zabrudzenia bocznego elementu płyty w urządzeniu bujak „pies”, brak oznaczeń urządzeń potwierdzających zgodność z normą, nazwę producenta i numer seryjny w urządzeniach, uszkodzona powłoka malarska belki huśtawki i wadliwy sposób montażu urządzenia „wieża piratów”

Finalny odbiór techniczny zakończenia robót miał miejsce w dniu 15.11.2011 r.

Dowód: zeznania powoda –k. 187-188

zeznania pozwanego –k. 8, -213-214

zeznania świadka I. W. (1) –k. 179v-180m, 212v-213

pismo z dnia 25.10.2011 r. – k. 34

pismo z dnia 26.10.2011 r. k. 35

pismo z dnia 08.11.2011 r.k.36

pismo z dnia 10.11.2011 r. k. 37

protokół z dnia 15.11.2011 r. k. 40

Zgodnie z § 5 pkt. 1 umowy między stronami niniejszego postępowania z dnia 5.09.2011 r. termin wykonania przedmiotu umowy został określony „do 25 października 2011 r.” Data ta była ostatecznym terminem zakończenia robót zgodnie z umową. Zgodnie z pkt. 4 tegoż paragrafu termin zakończenia to termin protokolarnego przekazania Inwestorowi protokołu odbioru końcowego kompletnego i bezusterkowego oraz należycie wykonanego przedmiotu umowy.

Protokół taki został spisany w dniu 15.11.2011 roku, tj. trzy tygodnie po terminie określonym w umowie.

Zgodnie z § 14 pkt. 1 ust. 1 wymienionej Wykonawca zapłaci Inwestorowi karę umowną za zwłokę w oddaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,5 % wynagrodzenia ryczałtowego brutto określonego w § 10 ust. 1 umowy za każdy dzień zwłoki, licząc po upływie terminu określonego w § 5 ust. 1 umowy.

W dniu podpisania umowy, tj. w dniu 05.09.,2011r. pozwany wiedział, iż nie ma możliwości wykonania wieży piratów w okresie krótszym niż 8 tygodni.

Wieża piratów była najważniejszym elementem placu zabaw, ponieważ rozwija ona wszelkie funkcje dzieci, sprawnościowe, ruchowe i motoryczne, plac zabaw dopiero z tą wieżą tworzy całość.

Dowód: zeznania powoda –k. 187-188

zeznania świadka I. W. (1) –k. 179v-180m, 212v-213

zeznania pozwanego –k. 8, -213-214

umowa z dnia 5.09.2011r. nr (...) -k. 12- 20

W dniu 28.11.2011 r. powódka skierowała pismo do pozwanej wzywające ją do zapłaty kwoty 12.912,66 zł tytułem kary umownej.

Dowód: pismo z dnia 28.11.2011 r. -k.72

W dniu 12.12.2011 r. powódka ponownie skierowała pismo do pozwanej wzywające ją do zapłaty kwoty 12.912,66 zł tytułem kary umownej.

Dowód: nota księgową z dnia 12.12.2011 r. z potwierdzeniem nadania -k. 26-27

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, pozwana w dniu 12.12.2011 r. skierowała do powodowej Gminy pismo z oświadczeniem o braku podstaw do obciążenia pozwanej karą umowną za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy i wezwała o jej anulowanie. Tę samą treść zawiera pismo pozwanej z dnia 2.01.2012 r. i 14.02.2012 r.

Dowód: pismo z dnia 12.12.2011 r. k. 42, pismo z dnia 3.01.2012 r. k. 43, pismo z dnia 14.02.2012 r.-k. 44

W dniu 28.02.2012 r. powódka skierowała do pozwanej kolejną notę księgową wzywającą do zapłaty. Wezwanie to ponowiła powódka również dnia 28.09.2012 r.

Dowód: nota księgową z dnia 28.02.2011 r. z potwierdzeniem nadania i odbioru k. 28-30 wezwanie z dnia 28.09.2012 r. -k. 31-33

Korespondencja między stronami trwała do końca 2012 roku.

Dowód: pisma -k. 45-47, k. 60-71

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków I. W. (2) oraz przesłuchiowanych w charakterze stron A. J. i A. S., albowiem były spójne i zdaniem Sądu polegały na prawdzie. Zeznania te są zgodne z dokumentami, które tutaj Sąd przyjął za dowód w sprawie. Dokumenty te zostały sporządzone przed uprawnioną tą osobą, a ich prawdziwość nie była podważana.

W ocenie Sądu dokumentacja złożona przez strony, zeznania świadków wzajemnie się uzupełniały i potwierdzały twierdzenia powódki odnośnie nieprawidłowości i opóźnienia w wykonaniu opisanego w umowie zakresu prac, czego nie kwestionowała nawet pozwana. Pozwana kwestionowała swe zawinienie w zwłocie w wykonaniu przedmiotu umowy, za opóźnienie winać kontrahenta, a także powoda. Również kwota 12.912,66 zł tytułem kary umownej za niewykonanie przedmiotu umowy w terminie, nie była kwestionowana przez pozwanego co do jej wysokości, a jedynie co do samej zasady obciążenia go karą umowną.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, iż strony zawarły umowę w oparciu o którą pozwana zobowiązała się do wykonania zamówienia pod nazwą „Plac zabaw w ramach programu rządowego (...)”. Przedmiot umowy został szczegółowo określony w specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

Była to umowa o roboty budowlane do której miały zastosowanie przepisy art. 647 i nast. k.c.. Bezspornym jest również, iż w umowie strony uzgodniły termin końcowy wykonania zobowiązania na dzień 25.10.2011 r., a także, że w razie zwłoki w realizacji umowy przez wykonawcę zobowiązana ona będzie do zapłacenia na rzecz inwestora - powódki kary umownej.

Nie ulega wątpliwości, że powódka zgodnie z zapisami umowy miała prawo wezwać pozwaną o zapłatę kary umownej i z prawa tego zasadnie skorzystała przesyłając pozwanej stosowne pismo.

W myśl art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy /kara umowna/. Zgodnie zaś z treścią art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. W przypadku kary umownej zastrzeżonej na wypadek nieterminowego spełnienia świadczenia niepieniężnego kara umowna należy się jedynie w wypadku zwłoki dłużnika, nie można natomiast żądać kary umownej, gdy dłużnik obali wynikające z art. 471 k.c. domniemanie, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność (por. wyrok SN z dnia 11 lutego 1999 r., sygn. III CKN 166/98).

Dla ustalenia zasadności domagania się kary umownej koniecznym jest ustalenie w pierwsze kolejności, która ze stron ponosi odpowiedzialność za niewykonanie bądź niewłaściwe wykonanie umowy.

Nie ulega wątpliwości Sądu, że to pozwana nie dotrzymała warunków zawartej umowy.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18.12.2014 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 629/14 odmowa odbioru robót przez inwestora jest uzasadniona jedynie w przypadku, gdy przedmiot zamówienia został wykonany niezgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej lub wady są na tyle istotne, że obiekt nie nadaje się do użytkowania.

Zgodnie z wyrokiem tego samego Sądu z dnia 13.11. 2014 r. „jeżeli wada jest tego samego rodzaju, że uniemożliwia czynienie właściwego użytku z przedmiotu robót, wyłącza ich normalne wykorzystanie zgodnie z celem umowy albo odbiera im cechy właściwe lub wyraźnie zastrzeżone w umowie istotnie zmniejszające ich wartość, jest to wówczas wada istotna. Pozostałe wady świadczą jedynie o nienależytym wykonaniu zobowiązania.

By przedstawić ugruntowane orzecznictwo w tym zakresie warto również przytoczyć wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28.01.2014 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1447/13 wskazując, że odmowa odbioru uzasadniona jest jedynie w przypadku, gdy przedmiot zamówienia może być kwalifikowany jako wykonany niezgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej lub wady są na tyle istotne, że obiekt nie będzie się nadawał do użytkowania.

Strony w dniu 5.09.2011 r. podpisały umowę w której termin wykonania przedmiotu umowy oznaczono na dzień 25.10.2011 r., w umowie tej przewidziano również, iż terminem zakończenia przedmiotu umowy jest termin protokolarnego przekazania Inwestorowi odbioru końcowego kompletnego i bezusterkowego oraz należy te wykonanie przedmiotu umowy.

Podpisanie umowy było poprzedzone przetargiem, informacje związane z budową, oraz specyfikacją technicznego wykonania i odbioru robót zostały umieszczone na stronie internetowej i pozwana miała możliwość zorientować się na rynku o dostępność wymaganych w specyfikacji elementów na plac zabaw. W tym czasie pozwana mogła też zgłaszać zastrzeżenia co do specyfikacji warunków zamówienia.

Biorąc pod uwagę powyższe, pomimo terminu zgłoszenia przez pozwaną placu do odbioru w dniu 25.10.2011 r., Sąd uznał że faktyczny odbiór był niemożliwy, w związku z istotnymi wadami jakie posiadały wykonane przez pozwaną prace. Nie obaliła ona domniemania wynikającego z art. 471 kc, a co za tym idzie nie mogła zarzucać powodce nie wykonania jej zobowiązania wynikającego z art. 647 kc.

Przede wszystkim wskazać należy, iż w dacie 25.10.2011 r. pozwana nie zakończyła całości robót, gdyż brakowało najważniejszego elementu placu zabaw – wieży piratów.

Również w dacie 09.11.2011 r. nie był możliwy odbiór prac, albowiem pomijając drobne usterki malarskie czy brak naklejek – wieża piratów była zamontowana nieprawidłowo.

W ocenie Sądu wady te były istotne albowiem obowiązkiem wykonawcy było wykonanie obiektu zgodnie z umową z zasadami wiedzy technicznej i z obowiązującymi normami, zaś bez prawidłowo zamontowanej wieży piratów plac zabaw nie mógłby być wykorzystywany z przeznaczeniem, gdyż ze względów bezpieczeństwa nie mógł być dopuszczony do użytku przez dzieci. Tym samym do czasu usunięcia usterek nie był możliwy odbiór robót.

W tym miejscu podkreślić należy, iż kara umowna należy się wierzycielowi tylko wtedy, gdy nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność, gdyż dłużnik może się uwolnić od obowiązku zapłaty kary umownej jeżeli obali wynikające z art. 471 kc domniemanie, iż opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności za które ponosi odpowiedzialność.

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 27.01.1972 r. w sprawie o sygn. akt I CR 458/71 stwierdził, że „nie może stanowić okoliczności ekskulpującej dłużnika fakt, iż przyjął on w umowie zamówienie w rozmiarach lub w terminie nie odpowiadającym możliwościom jego osobistym czy jego przedsiębiorstwa. W stosunku do takiego dłużnika nie można z reguły mówić o braku winy, który jest przesłanką ekskulpacji z art. 471 kc, skoro już w chwili zawarcia umowy wie on o tym, że nie będzie mógł wykonać w ogóle lub w sposób należyty zobowiązania, które w umowie podejmuje.

Z zeznań członka zarządu pozwanej wynikało, iż już 02.09.2011 r. wiedział, że wieży piratów nie będzie można szybciej zrobić jak w 8 tygodni, jak również przyznał, iż wiedział że w umowie były przewidziane kary umowne i że nie dochowa terminu. Nadto przyznał, iż znał warunki zamówienia i znał datę końcową przypadającą na 25.10.2011 r., ale nie zwrócił uwagi, iż termin realizacji wynosi 45 dni, a nie 60 dni. W tym miejscu wskazać należy, iż gdyby po podpisaniu umowy w dniu 5.09.2011 r. zostało złożone i opłacone zamówienie na wieżę piratów, to owe 8 tygodni na realizację

zamówienia przypadłyby na dzień 30.10.2011 r. , a więc byłoby to jedynie 5 dni opóźnienia w realizacji umowy. Sąd zauważył również, że sama pozwana podkreśliła, że firma (...) była jedynym producentem, który oferował wieżę piratów o parametrach określonych w specyfikacji, dlatego też bezcelowym było prowadzenie rozmów przez pozwaną z innymi kontrahentami, gdy tylko jedna firma na rynku produkowała jeden z elementów będących przedmiotem zamówienia. Była to pierwsza firma do której zwróciła się pozwana, a rozmowy z pozostałymi producentami były zawinionym przedłużeniem czasu realizacji umowy przez pozwaną.

Pozwana nie zwracała się również do powódki o podpisanie aneksu do umowy o przedłużenie terminu jej zakończenia.

Podpisując umowę jako wykonawca, pozwana przyjęła na siebie określone w umowie obowiązki co do sposobu i terminu realizacji umowy. Skoro z powyższego się nie wywiązała, powódka miała prawo w świetle treści umowy żądania od pozwanej kary umownej. Wysokość żądanej przez powódkę kary umownej nie była kwestionowana przez pozwaną i wynikała z zapisów § 14 ust. 1 umowy.

Mając powyższe na uwadze sąd orzekł jak w wyroku.

Odsetki od należnego świadczenia zasądzone zgodnie z żądaniem powoda od 12.12.2011r. zgodnie z art. 481 § 1 i 2 kc. – tj. od dnia następnego po dniu w którym upłynął termin na zapłacenie kary umownej.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 kpc zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw. Kosztem sądowym poniesionym przez powódkę była opłata od pozwu w kwocie 646 zł.